

SYNVÄRLDEN

Nr 2 2022

Tidskrift för fakta, debatt och utveckling kring synskaderehabilitering

Årets FFS-are, sid 15

Konsumentvaror blir hjälpmedel, sid 11

Telefonutbildning i Skåne, sid 7

Ges ut i samarbete mellan Synskadades Riksförbund – SRF, Föreningen För Synrehabilitering – FFS och Specialpedagogiska Skolmyndigheten, Resurscenter syn.

Redaktion:

Jan Wiklund, tel 0734-201 603
Cecilia Ekstrand (ansv.utg)
tel 08-39 91 19

Postadress:

Nya Synvärlden
SRF, 122 88 Enskede

e-post:

nyasyn@srf.nu

2022 kommer Nya Synvärlden ut med fyra nummer

Manusstopp 2022 (prel):

1/2022: 1 mars

2/2022: 1 juni

3/2022: 1 oktober

4/2022: 1 december

Tidningen kommer ut på svartskrift och läsbar pdf.

Adressändringar och nya prenumerationer anmäls till kansli@ffss.se.

Skicka gärna ditt bidrag – artikel eller annons – till tidningen på epost. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta ner och redigera insänt material. Annonser går givetvis in obeskurna. Artiklarna läggs dock oftast in oredigerat och författaren ansvarar själv för innehållet.

OBS att digitalbilder kräver hög upplösning. Ställ in högupplöst läge på mobilen! Och skicka bilder separat, alltså inte inkopierade i ett worddokument.

Redaktionen skickar ett varmt tack till alla som medverkat med material i detta nummer!
ISSN 1401-4742

Innehåll

Inledning	3
Landet runt	
Synchefsmötet: Vårdprocesser, kvalitet och tillbaka till vardagen efter Covid	4
FFS/Forum Visions sista zoomprogram för våren	5
Vandring för hälsa och livskvalitet	6
Telefonutbildning i Skåne	7
Material om stärkt rehabilitering kan minska digitalt utanförskap	8
Helhetssyn och samverkan förbättrar synrehabiliteringen för personer med dövblindhet	9
SPSM har i uppdrag att utbilda barn i punktskrift	13
På jobbet	
Nya produkter på den vanliga konsumentmarknaden blir perfekta arbetshjälpmedel	11
FFS-nytt	
Årsmötet	14
Ny i styrelsen	14
Årets FFS-are	15

FFS — Föreningen För Synrehabilitering

Ordförande:
Cecilia Ekstrand, tel 08-39 91 19

E-post: kansli@ffss.se

Webbsida: www.ffss.se

Kom ihåg att betala in medlemsavgiften!

För att bli medlem gå in på www.ffss.se och länken ”bli medlem!”. Fyll i formuläret så kommer en faktura på medlemsavgiften 250:- Organisationsnummer 85 72 05 – 8199

Stoppa utslagningen av synskadade!

Brist på politisk handling och snålare lagtolkningar gör att synskadade hamnar i en allt mer utsatt situation.

I dagsläget berövas blinda och andra synskadade i allt högre grad rättigheter och möjligheter som tidigare var självklara. Det handlar om att synskadade nekas färdtjänst och det handlar om att ledsagarservice som var tänkt som en insats för just synskadade i LSS, nu mera regelmässigt nekas tillsynskadade, samtidigt som resurserna till rehabilitering stramats åt så mycket att det knappast längre finns något som kan kallas god rehabilitering. Politiken måste ändras och inriktas på att bryta det utanförskap som växer bland synskadade.

Vi ser allt tydligare att våra möjligheter till självständighet och frihet prioriteras bort av myndigheter och beslutsfattare på alla nivåer. Detta gäller både sådant som vi har kämpat oss till under många år och sådant som den nya tekniken skulle kunna möjliggöra. Vi ser att helhetssyn och konsekvensanalys saknas i de politiska besluten. Man ser inte att sådant som prioriteras bort inom en sektor ofta genererar kostnader i andra delar av välfärdssystemet. Tyvärr leder detta till att den rehabilitering som är nödvändig inte längre tillhandahålls av landets regioner. För att kunna

tillgodose Detta behov krävs att utbildning, av synpedagoger och synrehabiliterare, av god kvalitet kontinuerligt erbjuds på akademisk nivå.

Bristen på utbildad personal är ett stort och växande problem för en god rehabilitering. Det finns idag helt enkelt inte tillräckligt med utbildade rehabiliterare och pedagoger. Om inte utbildningen snarast sätter fart kommer kompetensbristen att vara ett mycket svårt och långvarigt problem, inte minst för landets syncentraler.

För att kunna få en försörjning så måste vi kunna få ett arbete. För att nå dit måste vi ha en fungerande utbildning. En förutsättning för allt detta är en god och heltäckande habilitering och rehabilitering. Det är inte rimligt att synskadade ställs utan möjlighet till egen försörjning på grund av bristande rehabilitering. Det är nödvändigt med en bättre samordning mellan kommuner och regioner, så att ansvaret för rehabiliteringen blir tydligare. Synskadade ska inte bli utan de insatser som behövs på grund av att de olika nivåerna tvistar om vem som ska stå för kostnaderna.

Det finns exempelvis idag ingen som tar ansvar för att synskadade ska kunna hantera digitaliseringen. Samtidigt vet vi alla att samhället kommer fortsätta

att digitaliseras och det kommer bli väldigt svårt att ta aktiv del av många tjänster om man inte kan använda digitala verktyg. Att då inte göra det tydligt att någon ska ha ansvar för digital rehabilitering är mycket syniskt. Man behöver bank-ID för att inte hamna i utanförskap. Man behöver kunna använda en smart telefon för att kunna vara delaktig som andra. Detta är idag självklart för de flesta, men inte för synskadade. Så utan en bättre rehabilitering kommer det digitala utanförskapet bli den bistra verkligheten för allt för många av de som inte ser.

Niklas Mattsson
Ordförande SRF

Redaktion

Catharina Henriksson, FFS
Annika Södergren, SPSM
Henrik Götesson, SRF
Ewa Nielsen, syncentralerna
Jan Wiklund, redaktör

Synchefsmötet: Vårdprocesser, kvalitet och tillbaka till vardagen efter Covid

Den 28/4 var det dags för syncentralchefernas nationella möte, denna gång var mötet digitalt, ca 25 chefer deltog från hela landet.

Under mötet diskuterades den nationella vårdprocessen, var vi är idag och hur vi ska jobba vidare med den. De nationella vårdprocesserna bygger på ett material som Västra Götalandsregion har jobbat med och tagit fram. De har utgått Socialstyrelsens processmodell, som är oberoende av yrkesgrupp. Fem regioner har varit med och arbetat fram materialet som nu är presenterat för alla syncentraler/synverksamheter i Sverige, man har fokuserat på några steg i processen och fördjupat sig i dem. Under höstens nationella synchefsdagar kommer man komma att fortsätta diskussionen hur vi ska jobba vidare med materialet.

Lena Göransson från NKADB (Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor) presenterade deras verksamhet. Hon informerade om projektrapporterna ”Barn och ungdomar med dövblindhet” 1, 2 och 3 samt ”Habilitering och rehabilitering för personer med dövblindhet” 1, 2, 3, och 4. Alla rapporter finns tillgängliga på NKADBs hemsida att ladda ner. Lena informerade även om de kurser, seminarier och webinarier som

NKADB har.

Elsa Kosmack Vaara från RI.SE berättade om ett projekt kring taktill navigation (TINA). TINA handlar om det växande intresset kring haptic och vibrotaktill teknologi som idag utvecklas i hög takt runtom i spel- och musikvärlden. Forskningen skall skapa prototyper för att motverka farliga situationer i ett framväxande urbant landskap där elektriska fordon med nya slags ljud blir allt vanligare. Projektet sker i samarbete med Pariception, Motion Control, Konstfack och Region Örebro län. Man har i dagsläget börjat ta fram en prototyp.

Jan Johansson, optiker, med dr och Maia Jakobsson, arbetsterapeut, berättade om sitt arbete med ögonmotorisk träning efter hjärnskada och efter Covid. De beskrev arbetsflödet från utredning till uppföljning. De informerade också om vilka kompenenserande insatser som kan underlätta vid olika besvär.

Representanter från SKRS (Svenska kvalitetsregistret för rehabilitering vid synnedläggning) styrgrupp presenterade hur långt man har kommit med registerarbetet och hur planen för fortsatt arbete ser ut. Alla regioner deltar och registrerar i registret. I dagsläget registreras bara vuxna med synnedläggning men man planerar för att även kunna registrera barn.

Till hösten är det dags för nästa nationella syncentralchefsmöte då hoppas vi att vi kan träffas fysiskt i Stockholm efter två år med digitala möten.

Camilla Hollsten
Syncentralen, Kalmar

FFS/Forum Visions sista zoomprogram för våren

Föreningen För Synrehabilitering och Forum Vision hade vårterminens sista Webinarium / digital workshop på Zoom.

Programmet som var:

Anders Eklund, SPSM: A&T tillgänglighetstestningen. Digitaliseringen av skolan har pågått under en längre tid och användningen har ökat. Föreläsningen handlade om tillgänglighet i de större digitala läromedlen på marknaden. SPSM har gått igenom och testat tillgänglighet, dels på ett tekniskt plan men också med personer som själva använder skärmläsningsprogram och punktskriftsskärm.

Iris Hjälpmedel med Åsa, Erik och Christian, presenterade nyheter, till exempel engelsktalande avancerad kalkylator, nya Milestone 312i – Daisy och fickminne i ett, med wifi mot exempelvis Legimus samt skärmläsningsprogrammet och även presentation av hjälpmedlet som läser upp texten på TVn: Go-box.

Susann Lindelöf, Iris Hadar: Arbetsmarknadsutbildning för personer med synnedläggning. Iris bedriver insatsen på uppdrag av arbetsförmedlingen för personer med grav synnedläggning. Utbildningen innehåller personlig inventering, målpla-

nering, rustande aktiviteter och arbetsplatsförlagt lärande genom APL-praktik. Insatsen syftar till att vara ett ”stöd på vägen att nå dina mål. Oavsett om det är till arbete eller till vidare studier.”

Denise Cresso-Nydén: Appen Vision & Motion. Appen har utvecklats tillsammans med studenter på Chalmers Teknologkonsulter under två år. ”Appen vill peppa människor att promenera självständigt, när de vill och oberoende av andra, men också tillsammans med andra.” På hemsidan kan man läsa: Tanken är att alla ska kunna använda appen och att den ska inspirera till att gå lite längre och ytterligare lite längre, för att ta fler zoner och få mer motion och därmed bättre kondition.

Tack till alla föreläsare och alla som deltog.

Efter sommaren, tar vi nya tag och har ni önskemål om fortsatta digitala workshops, så meddela gärna FFS eller Forumvision.

Catharina Henriksson
FFS styrelse

Synkursen vid Örebro universitet

Den planerade synkursen del 1, Synutveckling och barns syn, 7,5hp på avancerad nivå flyttas fram till vårterminen 2023.

Den planeras att genomföras under januari – mars. Information om kursen kommer att skickas ut via mail innan midsommar.

Vandring för hälsa och livskvalitet

Under pandemin fick SRF Västerbotten ekonomiskt stöd från Radiohjälpen att genomföra vandringar för personer med synnedsättning i länet.

Förutom att erbjuda träning med ledsagning en gång per vecka till de som anmält sig, genomfördes 4 dagsvandringar med varierande längd och svårighetsgrad där vi också lagade mat ute. Aktiviteterna var så uppskattade att föreningen nu sökt och beviljats medel från Länsstyrelsen och Synskadades stiftelse för att även fortsättningsvis erbjuda personer med synnedsättning vandring med ledsagare längs olika leder i länet vid fyra tillfällen under 2022. Projektet vänder sig till personer med synnedsättning boende i Västerbotten samt unga med synnedsättning i norr.

Det handlar lite om att gå utanför sin vanliga komfortzon. Vandring gör gott för både kroppen och knoppen! Att känna sitt självförtroende växa när man klarar mer än man tror. Att träna på sin flexibilitet, att övervinna svårigheter och att tänka positivt även när det tar emot lite och skorna skaver. Att främja en mer aktiv livsstil och öppna upp för nya möjligheter i livet.

21 maj: Dagsvandring, Jävre eller Svartjärn

Från en av turerna

4–5 juni: Vandringshelg, Isälvsleden

8–11 september: Vandringshelg, Hemavan

1 oktober: Dagsvandring, Flottarstigen

Den som vill delta i alla vandringarna betalar en egenavgift på 600 kr, enstaka vandringar kostar 200 kr per vandringstillfälle. Resor till och från start/mål, mat och logi ingår. Vill ni veta mer om hur man kan lägga upp liknande aktivitet i andra delar av landet så hör av er. Känner ni någon person som kan vara intresserad att hänga

med så tveka inte att sprida informationen vidare.

Ann Lindmark
SRF Västerbotten

Telefonutbildning i Skåne

Trots att smarta telefoner kan vara ett fantastiskt hjälpmedel för personer med synnedsättning hamnar alltför av dessa utanför utvecklingen.

I synnerhet är det äldre som ställs utanför men också andra. SRF Skåne håller därför på att dra igång en utbildning som vänder sig till alla synskadade skåningar.

Svårigheterna beror främst på att dessa mobiler har pekskärmar, som man ju inte kan se men ändå måste hantera.

– Om man använder talsyntes för att ta del av innehållet på skärmen måste man använda en helt annan teknik med andra gester, säger Henrik Eldh som leder projektet. De som säljer mobilerna saknar kunskap om detta, och det gör även de anhöriga som annars skulle kunna hjälpa till.

– Idag kan Region Skånes synenheter lära ut de rena hjälpmedelsfunktionerna i en modern mobiltelefon men i uppdraget ingår inte att lära ut grunderna i hur en modern mobiltelefon fungerar, fortsätter Henrik Eldh. Detta innebär att undervisningen blir mest teoretisk. Vi menar att det behövs en sammanhållen utbildning, inklusive träning, på Voiceover och Talkback när man har en grav synnedsättning, och

utbildning på förstöringsfunktionerna när man är synsvag. Man kan inte dela upp teori och praktik, eller telefonens grundfunktioner och hjälpmedelsfunktioner.

– **Om synskadade får** en grundutbildning i att använda en modern mobiltelefon kan man sen lära sig appar och funktioner löpande när man behöver, eftersom grundfunktionerna i olika appar oftast är likadana.

Den ursprungliga planen var att starta projektet i maj. Rätt personer för att leda utbildningarna, själv synskadade och alltså med kunskap om hur man använder dessa telefoner, var klar redan i mitten av mars – men Arbetsförmedlingens beslut om lönestöd behövdes och dess handläggningstid visade sig vara mycket lång.

– Vi får med största sannolikhet vänta till i augusti, säger Henrik Eldh. Det har inte så stor betydelse, projektiden varar ändå ett år.

Utbildningen kommer att erbjudas både individuellt och i grupp efter deltagarens önskan. I utbildningsmaterialet finns självstudier för träning mellan utbildningstillfällena.

– För synskadade öppnar en smart mobil – om man kan hantera den – väldigt många möjlig-

heter. Mobilen kan på så många plan fungera som ett hjälpmedel förutom att man blir digitalt delaktig.

– Från SRF håller vi generellt med om att det alltid bör finnas personlig service, och inte bara digitala vägar till olika tjänster. Tyvärr lever inte dagens samhälle upp till detta. Så vi får göra vad vi kan för att fler ska klara den digitala utvecklingen.

JW

Material om stärkt rehabilitering kan minska digitalt utanförskap

Synskadades Riksförbundet ser ett stort behov av att habiliteringen och rehabiliteringen på det digitala området stärks samt att stor vikt läggs på att belysa att digital teknik kan leda till ökat oberoende och ökad delaktighet.

Enligt en ännu ej publicerad undersökning från Novus använder drygt fyra av tio bland Synskadades Riksförbunds medlemmar över 65 år aldrig internet. Hela sex av tio av de tillfrågade kan inte identifiera sig med mobilt bank-ID eller annan e-legitimation.

Många ser heller inget behov av att använda digitala tjänster. Trots detta skulle det leda till ökad självständighet och delaktighet.

Det skulle gå att göra det nästan alla andra kan göra med den digitala tekniken. Men det finns också andra mervärden. Till exempel går det helt självständigt många gånger att fylla i blanketter. Det finns även specialappar för att exempelvis ha koll på om det är ljus eller mörkt eller för att orientera sig.

Vi är övertygade om att en stärkt habilitering och rehabilitering hos syncentralerna skulle minska det digitala utanförska-

pet bland synskadade.

Vi har därför tagit fram två material som ska kunna användas i vårt påverkansarbete gentemot regionerna.

I det ena materialet förklarar behovet av en stärkt habilitering och rehabilitering. Det vänder sig främst till politiker och beslutsfattare.

I det andra materialet ger vi vår syn på hur habiliteringen och rehabiliteringen bör utformas. En viktig hörnsten är att det måste gå att få utbildning i att använda konsumentprodukter med inbyggda hjälpmedel, även om de inte har förskrivits av syncentralen. Det måste också gå att få utbildning kring hur hela produkten fungerar, inte bara själva hjälpmedlet.

För att ta ett exempel:

Ska du kunna använda en app för skanning i din telefon för att läsa posten måste du först veta hur du gör grundläggande gester och hur du navigerar i din telefon. Du måste också veta hur du öppnar appar och vilka inställningar du behöver göra för att telefonen ska fungera så bra som möjligt.

En annan viktig del är att visa den enskilde vilka möjligheter och vilket mervärde den digitala tekniken kan ge.

Vi tror också att habiliteringen och rehabiliteringen skulle gynnas genom nationell samverkan mellan regionerna. Till exempel skulle en utbildningsplattform kunna tas fram som alla regioner skulle kunna använda sig av.

Vi hoppas att de båda materialen ska kunna skapa en bra dialog kring hur habiliteringen och rehabiliteringen ska kunna utvecklas.

Är du intresserad av materialen eller har du frågor, kontakta Henrik Götesson, handläggare på Synskadades Riksförbundet: henrik.gotesson@srf.nu eller 08 39 91 49.

Helhetssyn och samverkan förbättrar synrehabiliteringen för personer med dövblindhet

De som arbetar med synrehabilitering vet att hörseln är det sinne som snabbt och intuitivt kompenserar för en nedsatt syn. Men, när det handlar om synrehabilitering för en person som har en nedsatt hörsel blir det nödvändigt att tänka och göra lite annorlunda.

Det gäller både i fråga om personens behov, vid val av hjälpmedel och vid träning i kompensatoriska tekniker. För att sprida denna kunskap har Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor (Nkcdb) tagit fram den lilla och enkla boken ”Synrehabilitering vid dövblindhet”.

Boken är skriven av Karin Jönsson och Jenny Widmark tillsammans. Karin arbetar med individuella tekniska anpassningar och utbildningar för personer med dövblindhet och personer med synnedsättningar. Jenny är audionom inom Dövblindteamet i Västra Götalandsregionen. Båda ingår i Nkcdbs teknikgrupp. Deras förhoppning är att boken ska sprida insikter och kunskaper som kan vara användbara för alla som arbetar med synrehabilitering.

– Vi riktar oss inte specifikt till någon speciell yrkesgrupp,

utan vi utgår i stället från att personen som läser boken har kunskap om och insikt i vad en synnedsättning innebär. Det boken är tänkt att tillföra är grundläggande kunskap om hörselnedsättningar, dövhet och dövblindhet samt de hjälpmedel som sådana nedsättningar kräver, säger Karin Jönsson.

För två år sedan skrev Karin och Jenny en motsvara de bok för audionomer. Då var utgångspunkten att läsaren hade kunskap om hörselnedsättningar och hörselhjälpmedel, men behövde mer insikter kring synnedsättningar och dövblindhet.

– Tänk vilken skillnad det skulle vara för alla personer som har kombinationen nedsatt syn och nedsatt hörsel, om alla audionomer hade lite mer insikt om synnedsättningar och dövblindhet, och om de som arbetar inom synrehabilitering hade fler insikter om hörselnedsättningar, dövhet och dövblindhet, säger Jenny Widmark.

Jenny är noggrann med att framhålla att ingen behöver vara expert på allt. Det handlar snarare om blotta insikten att kombinationen innebär så mycket mer – och att den ofta kräver samarbete mellan fler kompetenser för att rehabiliteringen ska bli bra.

— Vi behöver våga fråga och diskutera mera! Båda böckerna utgår till stor del från mina och Jennys egna erfarenheter av det vi ursprungligen inte förstod själva, när vi började möta personer med kombinerade syn- och hörselnedsättningar. Det finns så mycket vi har lärt oss av varandra, av de personer med dövblindhet vi haft kontakt med och av andra, säger Karin.

Helhetssyn och samverkan

Dövblindhet är alltså inte ”bara” kombinationen av en syn- och en hörselnedsättning. Bokens budskap är att det blir mer än så, när de två starkaste sinnen inte kan kompensera för varandra. Det är skälet till att dövblindhet definieras som en egen funktionsnedsättning, och det är därför det är så viktigt att professionella har lite mer insikt i vad kombinationen faktiskt innebär.

– Vi hoppas att boken kan bidra till mera helhetssyn. Hjälpmedel och kompensatoriska tekniker är till stor del de samma, men för att de ska fungera väl för personer med dövblindhet behöver den som arbetar med synrehabiliteringen se synnedsättningen som en del av dövblindheten, förklarar Jenny.

Karin och Jenny framhåller även behovet av mer samverkan mellan olika kompetenser på syn- och hörselområdet. Ofta är rehabiliteringsinsatserna uppdaterade på professionella med olika kompetenser, som audionom, optiker, pedagog och tekniker. Att leva med dövblindhet är tids- och energikrävande i sig själv, och det kan vara helt omöjligt för personen att själv hålla i och samordna alla insatser.

— För oss som möter personer med dövblindhet behöver fokuset ligga på att göra kombinationen av syn- och hörselnedsättningen mindre energikrävande, mindre tidskrävande och mindre begränsande, betonar Karin.

Liten och enkel om ett komplext ämne

Även om ämnet för boken ”Synrehabilitering vid dövblindhet” är komplext, är innehållet lätt att ta till sig. I boken finns en kort bakgrundsbeskrivning som övergår till en vägledning kring val och utprovning av hjälpmedel samt förslag för att optimera träning och besök.

Läsaren får också en enkel beskrivning av hörapparater och hur de kan nyttjas för att kunna använda synhjälpmedel på ett bättre sätt. Allting sammanfattat i tips som kan göra arbetet ännu mer värdefullt för personer som har både syn- och hörselnedsättningar eller dövblindhet.

Boken finns tryckt i ett behändigt fickformat och går att beställa gratis från Nkcdb. Den går också att ladda ner som

pdf-fil. Gå till www.nkcdb.se och menyval ”publikationer” så hittar du både denna och andra böcker som Nkcdb har gett ut.

Författarna

Eva Bökman
NKADB

Nya produkter på den vanliga konsumentmarknaden blir perfekta arbetshjälpmedel: ”Det är helt magiskt”

Jag är på arbetsplatsbesök hos Elisabeth som möter upp vid entrén till Röda Korsets butik i Umeå.

Butiken har precis öppnat och kunderna börjar strömma in. Elisabeth visar mig runt i den stora lokalen som är indelad i sektioner och rum med olika interiörer utifrån varugrupper. Där finns ett bibliotek med begagnade böcker, en klädavdelning, en stor avdelning med köksgeråd och porslin, möbler, leksaker med mera som underlättar för kunderna att hitta det som de söker efter. Elisabeth ansvarar i huvudsak för att hålla ordning och skapa intressanta och lockande miljöer för kunderna i butiken och hennes känsla för färg och form uppskattas av både kollegor, arbetsledning och kunderna.

”Tänk att jag som har en synnedsättning fått ansvaret att dekorera och fronta varorna i butiken” Jag ser ju egentligen inte vad jag gör!”

Med ett finurligt leende berättar hon att hon hittat en strategi och ett fungerande arbetssätt som kollegorna kanske inte känner till. När hon dekorerat ett bord eller ett rum i färgskala med möbler, accessoarer, lampor och porslin så tar hon en bild med sin iPhone. Väl hemma

Elisabet på Röda korsets butik i Umeå

på kvällen förstorar hon bilden och går i detalj igenom hur det ser ut. Dagen efter justerar hon om det behövs så att det blir precis som hon tänkt.

Elisabeth vet inte exakt hur länge

hon haft sin synnedsättning mer än att den ”alltid” har funnits där och att den blev värre i samband med en näthinneavlossning 2006. En operation skulle inte förbättra synförmågan och hon är införstådd med att det gradvis

Elisabets telefon

blir sämre.

Tack vare ett nytt arbetshjälpmedel, en Apple Watch, har Elisabeth nu också möjlighet att ta emot samtal som kommer till butiken. Arbetsplatsens telefon har kopplats över till Elisabeths iPhone som i sin tur kopplats ihop med den Apple Watch som hon bär på handleden. I stället för en hög ringsignal vibrerar det till vid Elisabeths handled för ett inkommande samtal. Hon duttar vant på en av hörlurarna: ”Välkommen till Röda Korset. Du talar med Elisabeth. Vad kan jag hjälpa till med?” Hon behöver inte fumla med telefonen så fort det ringer och ingen i omgivningen behöver störas av ringsignalen. Om hon själv vill ringa så lyfter hon handleden så att hennes Apple Watch kommer närmare munnen och pratar in vem hon vill ringa upp.

”Det känns så bra att kunna utföra de arbetsuppgifter som ingår i jobbet här på mer lika villkor som kollegorna. Som att dela på ansvaret att ta emot och hantera telefonsamtal. När jag får nya meddelande så läser den automatiskt upp dessa för mig, och vill jag själv skicka ett meddelande så gör jag det enkelt genom att lyfta handleden och prata in.”

Klockan har stora tydliga siffror med god kontrast vilket underlättar avläsningen när hon vill checka tiden. Andra saker

Arbetsuppgiften: Hålla ordning på butiken

som en Apple Watch i kombination med de trådlösa hörlurarna kan underlätta är att tala om vad det är för väder när hon ska bege sig till jobbet på morgnarna och att utföra betalning med kort som finns inlagda i plånboksappen. Det finns också en säkerhetsfunktion – om du faller omkull och inte kan röra dig kontaktas 112 automatiskt.

”Lena det är magiskt! Vilket hjälpmedel – den gör så många saker lättare för mig! Jag är oerhört tacksam att ha fått tillgång till en Apple Watch, för än om det är så att jag måste få hjälp av andra ibland så är det så mycket jag helt plötsligt klarar av själv med bara klockan, hörseln och min röst! Jag kan lyssna av sms och få mejl upplästa bara genom att lyfta på armen. Stödet har förändrat hela min värld och min förmåga att få vara precis som alla andra”.

Faktaruta

Den som har en funktionsnedsättning har via Arbetsförmedlingen möjlighet att få bidrag till hjälpmedel som underlättar på arbetsplatsen. Arbetsgivare kan också få bidrag till hjälpmedel, eller om arbetsredskap eller en arbetsplats behöver anpassas för en anställd. Syftet med bidraget är att göra det lättare att till exempel få eller behålla ett jobb, delta i något program eller få annat stöd från Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen kan ge bidrag till arbetshjälpmedel under en nyanställnings första 12 månader och den som är anställd med lönebidrag kan få bidrag

SPSM har i uppdrag att utbilda barn i punktskrift

Från den 28 april har Specialpedagogiska skolmyndigheten uppdraget att tillhandahålla utbildning i punktskrift för barn och elever med svår synnedsättning eller blindhet.

- Punktskrift har stor betydelse för att nå ett självständigt liv för barn och unga med synnedsättning eller blindhet som inte kan läsa med förstörande system, säger Elisabet Sepúlveda på SPSM.

Det finns idag i Sverige ett hundratal barn och elever med synnedsättning eller blindhet som använder punktskrift för att läsa och skriva. Kunskapen om punktskrift och hur man undervisar i punktskrift är inte känd i samhället eftersom målgruppen är liten. Kommuner och skolor har heller inte möjlighet att bygga upp kunskap och kompetens

på området eftersom eleverna är spridda över hela landet.

- Kompetens om punktskrift och undervisning finns samlad på SPSM:s Resurscenter syn och är det viktigaste området i vårt stöd fortsätter Elisabet Sepúlveda.

Elevens skola är fortsatt ansvarig för elevens utbildning i punktskrift. SPSM utbildar sedan tidigare lärarna för att de i sin tur ska kunna lära ut punktskrift. Uppdraget som SPSM nu fått kompletterar och underlättar skolornas undervisning och elevernas lärande.

- Uppdraget vi har fått innebär inte bara ett stöd för eleverna i punktskrift utan också om att ge barnen och eleverna en gemenskap och ett kontaktnät bland andra med synnedsättning och blindhet, avslutar Elisabet Sepúlveda.

via Arbetsförmedlingen även för behov som framkommer senare under anställningen. Bidraget är på maximalt 100 000 kronor per år. Om det finns särskilda skäl kan beloppet vara högre. En arbetsgivare kan också få bidrag på upp till 100 000 kronor per år.

Vill du veta mer eller träffar någon person som är i behov av att veta mer om arbetshjälpmedel så kontakta oss som arbetar på Arbetsförmedlingen Syn Döv Hörsel runt om i landet.

Lena Söderberg
Arbetsförmedlingen

Från årsmötet

FFS genomförde sitt årsmöte den 25 april. Vi inledde årsmötet med en presentation av föreningen ForumVision och av leverantörsföreningen Svensk syn. FFS samarbetar med föreningarna.

I år var det ett hybridmöte med deltagare fysiskt och på länk. Sammanlagt var vi omkring 12 personer och själv hade jag förmånen att vara på plats fysiskt i Stockholm.

Petter Helge från LVI berättade om Svensk Syns leverantörsförening. Föreningen består av 6 medlemsföretag inom synområdet. De anordnar tillsammans synmässan vid ett antal tillfällen på olika orter i Sverige. De behandlar och diskuterar ett antal gemensamma frågor och blir som ett språkrör ut till regionerna kring upphandling och andra frågor. FFS och Svensk Syn möts en gång per år kring utbildningsfrågor.

Inger Berndtsson, ordförande i Forum Vision informerade om föreningen som startade 2002. Syftet är en mötesplats för forskare och praktiker inom synområdet. Föreningen samarbetar med FFS kring digitala seminarier och föreläsningar. Tidigare har man anordnat ett antal workshops inom området orientering och förflyttning. De samarbetar även med SRF.

Sedan följde ett årsmöte i van-

lig ordning med olika punkter. Bland annat diskuterades möjligheten att göra FFS hemsida mer tillgänglig utifrån ett användarperspektiv.

Vid årsmötet deltog även en representant från Axess Lab eftersom FFS planerar att se över tillgänglighet på vår hemsida och våra dokument.

Annika Södergren
Synpedagog, resurscenter Syn

Styrelsen för 2022-23 består av:

Cecilia Ekstrand, ordförande, SRF

Camilla Hollsten, vice ordförande, syncentralen Kalmar
Lars Jonsson, kassör, Arbetsförmedlingen syn, döv, hörsel, Sundsvall

Anna-Karin Andersson, sekreterare, SPSM

Catharina Henriksson, syncentralen Visby

Charlotte Undemar, Sprida, Örebro

Margret Grönkvist, synpedagog, utbildar för Iris

Dick Thörn, Insyn

Judith Cederhag, SPSM, Örebro

Ny i styrelsen

– Hej jag heter Dick Thörn och är ny i styrelsen. Jag har jobbat inom synbranschen sedan 1981, med anpassning av tekniska hjälpmedel.

– Är sedan 2016 delägare i Insyn Scandinavia, och utgår från kontoret i Växjö.

– På fritiden åker vi gärna husbil och letar ny trevliga platser, något som även våra taxar älskar.

Årets FFS-are

Årets FFS-are 2021 är Annika Södergren som för många inom synområdet i Sverige är ett välkänt namn och ansikte, inte minst från hennes tid som ordförande inom FFS.

Annika är ögonsjuksköterska och synpedagog. Hon har arbetat i flera olika verksamheter inom synområdet som Tomtebodaskolan, syncentraler och sedan 2010 Resurscenter syn inom Specialpedagogiska skolmyndigheten. Annikas engagemang för barn, elever och vuxna med synnedsättning har syns genom många projekt, konferenser, kurser och material, bland annat i EU-projektet TEACH CVI om cerebral synnedsättning.

Det senaste tillskottet i meritlistan är ett materialet ”Synbedömning av barn med nedsatt hörsel” som hon och Ingrid Axelsson har skrivit i uppdrag av Nkcdb 2020.

Barn och elever med synnedsättning och i kombination med andra funktionsnedsättningar är en målgrupp som Annika brinner extra mycket för och det finns nog få andra i Sverige som kan möta dessa barn med samma kunskap, erfarenhet, ödmjukhet och värme som Annika. Av sina kollegor och samarbetspartners uppskattas hon för både sin kompetens och professionalism och för sin lättsamma personlighet.

Kalender

2022

5-8 juli

The 13th International Low Vision Conference, Dublin

<https://vision2022dublin.com/>

7-9 sept

Nordisk kongress synpedagogik/FFS, Billund DK

www.nordisksynkongress.com

29-30 sept

LVI-dagarna, Växjö

<https://lvi.se/a/lvi-dagarna-2022-save-the-date>

2023

22-26 maj

IMC18, Warszawa

www.nordisksynkongress.com

<https://imc18poland.com/>

Ett program som du själv kan komplettera finns på www.ffss.se/konferenser

Ett internationellt ögonhälsoprogram finns på <https://www.conferenceseries.com/eye-health.php>